

OBSAH

O AUTOROVI	8
ÚVOD	9
1 VZDELÁVANIE V SÚČASNOSTI A BUDÚCNOSTI	13
1.1 Čo je základom dobrého a efektívneho vyučovania	21
2 KOMPETENCIE – POŽIADAVKA SÚČASNOSTI	26
2.1 Rozvíjanie kompetencií	28
2.2 Možnosti rozvoja kompetencií žiakov	31
3 AKTUÁLNE POJMY A ÚLOHY DIDAKTIKY	33
3.1 Modernizácia vyučovania	33
3.2 Racionalizácia vyučovania	34
3.3 Efektívnosť vyučovania	35
3.4 Optimalizácia vyučovania	41
3.5 Aktuálne úlohy didaktiky	44
3.6 Integrácia a inklúzia	47
4 DIDAKTIKA AKO VEDA	51
4.1 Didaktické myšlienky a názory niektorých pedagógov	51
4.2 Pedagogický a didaktický reformizmus	58
4.3 Predmet didaktiky	61
4.4 Vzťah didaktiky a iných vied	63
4.5 Všeobecná didaktika a špeciálne didaktiky	65
4.6 Tendencie vývinu didaktiky	66
4.7 Heutagogika, peeragogika, geragogika, kybergogika (heutagogy, peeragogy, geragogy, cybergogy)	70
4.8 Metódy didaktického výskumu	75
5 OBSAH VZDELANIA	82
5.1 Vzdelávanie a vzdelanie	82
5.2 Druhy vzdelania	84
5.3 Ciele a obsah vzdelania	86
5.4 Ciele vzdelávania v niektorých štátoch sveta	91
5.5 Konkretizácia obsahu vzdelania	94
5.5.1 Štátny vzdelávací program (ŠVP) – národné kurikulum	95
5.5.2 Školský vzdelávací program (ŠkVP) – školské kurikulum	96

5.5.3	Učebný plán alebo rámcový učebný plán	98
5.5.4	Učebné osnovy	100
5.6	Učivo a jeho štruktúra	102
5.7	Nová taxonómia edukačných cieľov	105
5.8	Niektoré ďalšie prístupy k obsahu vzdelania	106
5.9	Učebnice, školské knihy	111
5.10	Hľadiská výberu obsahu vzdelania	113
6	TEORETICKÉ ZÁKLADY VYUČOVACIEHO PROCESU	116
6.1	Pojem vyučovacieho procesu	116
6.2	Ciele vyučovacieho procesu	120
6.3	Spoločenské základy vyučovacieho procesu	123
6.4	Gnozeologické základy vyučovacieho procesu	124
6.5	Psychologické základy vyučovacieho procesu	126
6.6	Interakcia vo vyučovaní	135
6.7	Logické základy vyučovacieho procesu	138
6.8	Podmienky vyučovacieho procesu	139
6.9	Fázy (etapy) vyučovacieho procesu	140
6.10	Vyučovanie ako syntéza vzdelávania a výchovy	145
7	HUMANISTICKÉ PRÍSTUPY K VYUČOVANIU	147
8	WELLBEING A POZITÍVNA EDUKÁCIA	155
8.1	Wellbeing a jeho podstata	155
8.2	Neurovedné aspekty wellbeingu	157
8.3	Pozitívna edukácia	160
8.4	Vzťah wellbeingu a reziliencie	164
9	VYUČOVACIE ZÁSADY	167
9.1	Vymedzenie pojmu vyučovacie zásady	169
9.2	Analýza vyučovacích zásad a metodické odporúčania k ich uplatňovaniu	171
9.2.1	Zásada uvedomelosti a aktivity	171
9.2.2	Zásada názornosti	172
9.2.3	Zásada primeranosti	175
9.2.4	Zásada trvácnosti	176
9.2.5	Zásada systematickosti	177
9.3	Vyučovacie zásady v prácach niektorých autorov	179
9.4	Zásady učenia sa žiakov	183
10	VYUČOVACIE METÓDY	186
10.1	Pojem vyučovacej metódy	186
10.2	Klasifikácia (triedenie) vyučovacích metód	188
10.3	Logické postupy učenia	191
10.4	Charakteristika vyučovacích metód	193

10.4.1	Motivačné metódy	193
10.4.2	Expozičné metódy	196
10.4.3	Fixačné metódy	214
10.4.4	Diagnostické a klasifikačné metódy	219
10.5	Účinnosť vyučovacej metódy	230
10.6	Spätná väzba vo vyučovaní	231
11	ORGANIZAČNÉ FORMY VYUČOVANIA	234
11.1	Pojem organizačnej formy	234
11.2	Klasifikácia (triedenie) organizačných foriem vyučovania	235
11.3	Vyučovacia hodina	236
11.4	Tvorivý prístup k vyučovacej hodine	242
11.5	Vychádzka, exkurzia, výlet	247
12	DIDAKTICKÉ PROSTRIEDKY VYUČOVANIA	250
12.1	Vymedzenie pojmu didaktický prostriedok	250
12.2	Klasifikácia (triedenie) didaktických prostriedkov	251
12.3	Funkcie učebných pomôcok a didaktickej techniky	252
12.4	Didaktické aspekty využívania didaktických prostriedkov	254
12.5	Učiteľ, učebné pomôcky a didaktická technika	255
13	DIGITÁLNE TECHNOLOGIE A UMEĽÁ INTELIGENCIA VO VYUČOVANÍ	257
13.1	Vplyv digitálnych technológií na edukáciu	259
13.2	Umelá inteligencia a edukácia	263
13.3	Výhody a nevýhody umelej inteligencie v edukácii	265
14	PRÍPRAVA UČITEĽA NA VYUČOVANIE, ROZVRH HODÍN	268
14.1	Organizácia školského roka	269
14.2	Dlhodobá príprava učiteľa	269
14.2.1	Tematické výchovno-vzdelávacie plány	271
14.3	Krátkodobá príprava učiteľa	272
14.3.1	Didaktická analýza učiva	275
14.4	Tvorivosť v práci učiteľa	280
14.5	Sebareflexia v práci učiteľa	282
14.6	Rozvrh hodín	283
15	UČEBNÉ ŠTÝLY ŽIAKOV	285
15.1	Učebné štýly podľa zmyslových preferencií	286
15.2	Učebné štýly podľa druhov inteligencie	287
15.3	Ďalšie učebné štýly	289
15.3.1	Učebné štýly podľa D. A. Kolba	291
15.3.2	Učebné štýly podľa A. Gregorca	293
15.3.3	Učebné štýly podľa P. Honeya a A. Mumforda	293
15.3.4	Štýly podľa motivácie a zámeru	295
15.4	Stratégie učenia sa	295

15.5	Ovplyvňovanie štýlov učenia sa	296
15.6	Učebné štýly – pohľady za a proti	297
16	NEUROVEDNÉ ASPEKTY EDUKÁCIE	300
16.1	Mozog, učenie sa a vyučovanie	301
16.2	Pre a proti neuropedagogike	302
16.3	Podnety neuropedagogiky pre edukáciu	303
17	METAKOGNÍCIA V EDUKAČNOM PROCESE	312
17.1	Pojem a podstata metakognície	312
17.2	Zásady podporujúce metakogníciu	315
17.3	Metódy podporujúce metakogníciu	316
17.4	V čom spočíva význam a prínos rozvoja metakognitívnych zručností ..	318
18	KONCEPCIE VYUČOVANIA 20. STOROČIA	321
18.1	Programované vyučovanie	322
18.2	Diferencované vyučovanie	330
18.3	Skupinové vyučovanie a kooperatívne vyučovanie	339
18.4	Problémové vyučovanie	355
18.5	Tímové vyučovanie	361
18.6	Projektové vyučovanie	367
18.7	Blokové vyučovanie	374
18.8	Prevrátené vyučovanie	381
18.9	Koncepcia vyučovania STEM A STEAM	389
18.10	Vyučovanie založené na kompetenciách	395
18.11	Zážitkové učenie	404
18.12	Rozložené učenie a opakovanie	410
18.13	Rastové myslenie – podpora žiaka v edukácii	417
19	ALTERNATÍVNE ŠKOLSTVO – JEHO PODSTATA A INŠPIRÁCIE	427
19.1	Steinerova škola – waldorfská škola	433
19.2	Montessoriovská škola	436
19.3	Freinetovská škola	440
19.4	Petersonova škola – jenská škola	445
19.5	Integrované tematické vyučovanie	448
19.6	Moderné alternatívne školy	452
20	PEDAGOGIKA A DIDAKTIKA MÁLOTRIEDNEJ ŠKOLY	465
ZÁVER	.....	483
LITERATÚRA	.....	486
PRÍLOHA	.....	504